

Nou Pla nacional del llibre i la lectura per fomentar l'hàbit lector i la lectura en català

written by David Folch | 19 de juliol de 2023

El Govern ha aprovat el nou Pla nacional del llibre i la lectura per fomentar l'hàbit lector i contribuir a l'increment dels índexs de lectura, especialment en català, tot atenent a la diversitat social i cultural de Catalunya i vetllant per la sostenibilitat del sector del llibre. Els objectius del Pla són que l'any 2030 el 76% de la població llegeixi llibres almenys una vegada al trimestre (un 70,7% ho feia el 2022); que el 65% ho faci almenys un cop a la setmana (un 60,35%, el 2022); i que el 40% de la població ho faci en català (un 34,5%, el 2022).

El Pla contribueix al foment de l'hàbit lector al llarg de tota la vida com un factor de benestar personal i a l'increment dels índexs de lectura i la millora de la competència lectora, especialment en català, mitjançant accions d'educació, promoció, comunicació, divulgació i accés. En l'elaboració d'aquest nou pla hi han participat 180 persones diferents, a títol propi o en representació d'un centenar d'ens i organitzacions, institucions i entitats de l'àmbit públic o dels sectors cultural i educatiu: escriptors, traductors, il·lustradors, guionistes, associacions de mestres, editorials, llibreters, docents, bibliotecaris, periodistes culturals, mediadors, prescriptors i un llarg etcètera de perfils vinculats al foment de la lectura.

Per aconseguir-ho, el Pla proposa 73 mesures concretes amb un pressupost total de 58 milions d'euros. Aquesta quantitat correspon únicament a accions noves o a projectes de foment

del llibre i la lectura ja existents, sempre que hi hagi un canvi significatiu respecte al projecte inicial. Aquest pressupost nou s'incorpora als pressupostos ja existents per part dels diferents departaments, organismes i entitats que ja treballen de manera recurrent accions, ajuts i programes destinades al foment del llibre i la lectura.

10 mesures per fomentar la lectura al llarg de la vida

Les 73 mesures del Pla fomenten la lectura al llarg de la vida, entenen la lectura com a font de benestar i impliquen tots els agents vinculats amb el llibre i la lectura. A continuació, se'n detallen deu que permeten entendre les diferents dimensions del pla.

1. Programa "Nascuts per llegir", que implica pediatres, llevadores, biblioteques i entitats de promoció de la literatura infantil i juvenil. Aquesta mesura dona eines a les famílies perquè siguin conscients dels beneficis de la lectura i la fomentin des de ben petits. Amb la col·laboració del Departament de Salut.
2. Pla de millora de les biblioteques escolars de Catalunya. El Departament d'Educació impulsa un Pla pilot en 50 centres escolars de Catalunya, amb una durada prevista de dos cursos escolars. Paral·lelament, es treballarà amb 200 centres més donant-los suport mitjançant sessions de treball, nou programari i materials d'acompanyament.
3. Foment de la creació de la Literatura Infantil i Juvenil en català al canal SX3 de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuais. Potenciar la presència de la LIJ de quilòmetre 0 i sumar-hi la feina del Consell Català del Llibre infantil i juvenil (IBBYcat), amb l'horitzó del Congrés Internacional de l'IBBY a Barcelona l'any 2028.
4. Recuperar la importància de la narració oral i la lectura en veu alta, mitjançant iniciatives que ja funcionen aquí o en altres països i inclouran les

famílies i les escoles i també iniciatives més socials, com certàmens o altres.

5. Campanya de promoció i foment del llibre i la lectura en l'espai públic i en els mitjans de comunicació sobre la importància del llibre i la lectura. Es vol desplegar el 2024.
6. Foment dels plans locals i comarcals de lectura. L'objectiu és que els ajuntaments, les biblioteques, les escoles i les llibreries d'un municipi treballin conjuntament. La mesura és un ajut destinat a l'Ajuntament, tant per elaborar el pla de lectura com per desplegar-lo.
7. Increment de la dotació de les beques per a la creació literària i contribuir a la professionalització dels creadors. Aquests ajuts ja existeixen, però s'incrementen els recursos destinats. S'augmentarà 2.000 euros la quantitat de les beques i es crearà una línia específica per a autors novells.
8. Desenvolupament de la Casa de les Lletres com a espai aglutinador de les entitats de la creació literària i node referencial de la creació literària i del llibre i la lectura. El Pla vol una solució definitiva a la ubicació temporal de les tres associacions d'escriptors (AELC, PEN, ACEC) i també ha de plantejar-se com un espai central del llibre i la lectura.
9. Increment dels ajuts a editors per a la promoció del llibre en català i occità. Creació d'una línia d'ajuts destinat a activitats publicitàries editorials per donar més visibilitat a les obres editades en català i occità. També s'augmentarà en 30.000 euros anuals la dotació de les subvencions per a l'edició d'obres literàries singulars i sobre moviments i autors i autores literaris.
10. Desenvolupament de l'Observatori de la Cultura per a l'estudi i seguiment dels hàbits lectors a Catalunya, el món editorial i la resta de sectors vinculats al llibre i la lectura de manera agrupada.

En conjunt, el Pla nacional del llibre i la lectura vetlla per la igualtat d'accés al llibre i la lectura, mitjançant accions que reconeixen i afavoreixen la diversitat en els continguts i els formats, que fan front a les desigualtats i permeten que s'hi apropin grups socials que fins ara hi participen menys, i que apostin per la mediació. Dona suport a l'ecosistema del llibre, enfortint les diverses baules de la cadena de valor i vetllant per la seva sostenibilitat, mitjançant el suport directe i el desenvolupament d'eines estratègiques. Afavoreix les connexions i les sinergies entre el conjunt d'agents del llibre i la lectura, públics i privats, i millora la disponibilitat i utilització de la informació especialitzada.

Per garantir el compliment del Pla es crearà un Grup director interdepartamental que supervisarà, monitoritzarà i controlarà el procés d'implementació del Pla i un grup de seguiment compost per representants del sector del llibre i la lectura i dels departaments implicats.

Pla de millora de biblioteques escolars

El Pla de millora de les biblioteques escolars de Catalunya (PLAMIB), esmentat anteriorment, té com a objectiu principal millorar la comprensió lectora, tot incrementant la presència d'aquest recurs educatiu a un percentatge de centres superior al 80%. El pla constarà, en primera instància, d'una fase pilot amb 50 centres (35 públics i 15 concertats) que durarà dos cursos. Un equip de bibliotecaris donarà suport intensiu a aquests centres, que també rebran una dotació econòmica per al fons bibliotecari i altres ajudes com un programari de gestió, una plataforma de lectura digital, formacions i facilitats per al treball en xarxa.

Els mateixos recursos, llevat de la dotació de bibliotecaris, també es destinaran a una segona xarxa més àmplia, de 200 centres, que no tenen necessitats tan identificables a l'hora de potenciar la lectura entre el seu alumnat. La segona xarxa s'anirà renovant anualment a raó de 200 centres.

Aquest mes de juliol s'està fent la selecció dels centres a càrrec de la Inspecció educativa i en funció de les necessitats de reactivar la biblioteca escolar. Abans d'acabar l'any es triaran els bibliotecaris i se'ls farà formació, perquè el gener de 2024 es puguin incorporar als centres on facin suport intensiu i comenci el pla pilot. Amb tot, s'espera actualitzar els espais de la biblioteca d'acord amb un model basat en evidències, renovar-ne els fons, incrementar el nombre de préstecs i estendre'n l'ús a tots els nivells escolars i en connexió amb activitats de diverses àrees. A través de la reflexió del centre i el desplegament d'activitats, que també persegueixin la sensibilització de les famílies, es busca fomentar el gust per la lectura.